

Raadsvoorstel

Datum raadsvergadering

13-05-2026

Datum

13 maart 2026

Zaaknummer

018480628

Portefeuillehouder

F. Brouwer

Aan de leden van de raad,

Voorgesteld besluit

1. De gemeenteraad besluit het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026 – 2029 vast te stellen.

Inleiding

De gemeente Urk zet zich actief in om het alcoholgebruik onder jongeren onder de 18 jaar terug te dringen. Hoewel het alcoholgebruik op Urk de afgelopen jaren is afgenomen, drinken jongeren nog steeds in aanzienlijke mate. De cijfers liggen ongeveer op het landelijke niveau, maar dat betekent nog altijd dat een substantieel deel van de jongeren onder de 18 jaar alcohol drinkt, wat zorgelijk is gezien de risico's voor gezondheid, veiligheid en ontwikkeling.

Met het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol 2026–2029 wordt ingezet op een integrale aanpak, waarbij preventie en handhaving elkaar versterken. De ambitie is om in 2040 geen alcoholgebruik onder jongeren meer te hebben en in 2030 volledige naleving van de leeftijdsgrens te realiseren. Het beleid richt zich op vier domeinen: ouders/familie, school, peergroep en vrije tijd, en wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met ketenpartners zoals politie, GGD, scholen, sportverenigingen en alcoholverstrekkers.

Uit het plan vloeit voort dat jaarlijks een Uitvoeringsplan Alcohol moet worden opgesteld, waarin de concrete acties en prioriteiten voor het sociaal domein en toezicht en handhaving worden uitgewerkt. In het uitvoeringsplan wordt beschreven hoe aan het beleid uitvoering wordt gegeven. Het uitvoeringsplan zal zo spoedig mogelijk worden opgesteld na vaststelling van het meerjarenbeleid.

Beoogd resultaat / effect

De gemeenteraad stelt het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol vast om uitvoering te geven aan de wettelijke verplichting en om lokaal alcoholbeleid effectief vorm te geven. Het doel is het alcoholgebruik onder jongeren onder de 18 jaar verder terug te dringen, de naleving van de leeftijdsgrens te verbeteren en een veilige, gezonde uitgaansomgeving op Urk te bevorderen.

Het uitvoeringsplan, dat door het college wordt vastgesteld, is als instrument benoemd in het beleid. Het is geen wettelijke verplichting, maar een middel dat de gemeente zichzelf oplegt om het beleid doelgericht en effectief uit te voeren. Door jaarlijks een uitvoeringsplan vast te stellen, kan de gemeente gericht preventie inzetten, toezicht houden, handhaven en samenwerken met lokale partners.

Argumenten

1. Vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol

Het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol is belangrijk, omdat de gemeente hiermee voldoet aan de wettelijke verplichting en tegelijkertijd bijdraagt aan het beschermen van jongeren en de volksgezondheid.

Kanttekeningen

1. Vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan Alcoholwet

Hoewel het vaststellen van het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol noodzakelijk en waardevol is, moet worden onderkend dat een plan niet alle situaties volledig kan voorzien. Het succes hangt mede af van de inzet van partners zoals scholen, sportverenigingen en horecaondernemers, waar de gemeente niet altijd directe invloed op heeft. Bovendien zijn de effecten van preventieve maatregelen vaak pas op langere termijn zichtbaar, waardoor resultaten niet onmiddellijk merkbaar zullen zijn.

Juridisch kader

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol is gebaseerd op artikel 43a van de Alcoholwet, die gemeenten verplicht tot het opstellen van lokaal alcoholbeleid. De uitvoering van toezicht en handhaving vindt plaats binnen de kaders van de Alcoholwet, de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) Urk 2018 en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Het plan bevat beleidsuitgangspunten en uitvoeringsafspraken die richting geven aan de gemeentelijke handhavingstaak.

Artikel 43a

1. De gemeenteraad stelt uiterlijk zes maanden na inwerkingtreding van dit artikel voor de eerste maal een preventie- en handhavingsplan alcohol vast. Vervolgens wordt dit plan elke vier jaar gelijktijdig met de vaststelling van de nota gemeentelijk gezondheidsbeleid, bedoeld in artikel 13, tweede lid, van de Wet publieke gezondheid, vastgesteld. Het plan kan tussentijds worden gewijzigd.
2. Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid betreffende de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet.
3. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
 - a. wat de doelstellingen zijn van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
 - b. welke acties worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen, al dan niet in samenhang met andere preventieprogramma's als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van de Wet Publieke Gezondheid;
 - c. de wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties in de door het plan bestreken periode worden ondernomen;
 - d. welke resultaten in de door het plan bestreken periode minimaal behaald dienen te worden.

Participatie

Het Preventie- en Handhavingsplan Alcohol is opgesteld in samenwerking met de politie en organisaties voor verslavingszorg op Urk. We hebben er bewust voor gekozen om inwoners niet te betrekken bij de totstandkoming van dit plan. Dat komt doordat dit plan een duidelijk wettelijk karakter heeft: de Alcoholwet bepaalt precies welke taken gemeenten moeten uitvoeren op het gebied van toezicht, naleving en handhaving. Hierdoor is er slechts beperkte beleidsruimte, waardoor participatie van inwoners of jongeren weinig invloed kan hebben op de inhoud van het plan.

In plaats daarvan baseren we het plan op objectieve gegevens, zoals cijfers uit gezondheidsmonitors, nalevingsonderzoeken en signalen van professionele partners die dagelijks met jongeren werken. Dit sluit aan bij onze omgevingsgerichte werkwijze binnen DURF: we richten ons op de leefwereld en sociale omgeving van jongeren, en werken nauw samen met partijen die hierin een rol spelen zoals verslavingszorg, scholen, sportverenigingen, jongerenwerk, GGD en zorgpartners.

Tijdens de uitvoering zetten we participatie wel gericht in. Bijvoorbeeld bij lokale campagnes, ouderavonden of acties in de wijk of op scholen. Op deze momenten draagt participatie daadwerkelijk bij aan bewustwording, gedragsverandering en het versterken van de omgeving van jongeren.

Evaluatie

Er wordt jaarlijks een evaluatie gehouden. Dit geeft de mogelijkheid om bij te sturen als de evaluatie daar aanleiding toe geeft.

Kosten, baten, dekking

Het gaat hier om het uitvoeren van een wettelijke taak. De kosten hiervoor vallen onder de algemene middelen. Het uitvoeren van een controle met een mystery shopper zou om willen van de bekendheid van de toezichthouders op Urk uitbesteed moeten worden aan een externe partij. Hiervoor moet jaarlijks budget vrijgemaakt worden. Er wordt een inschatting gemaakt dat dit niet meer dan €2.000,00 zal gaan bedragen per keer dat de mystery shopper wordt ingezet.

Communicatie

De gemeenteraad moet het beleid eerst officieel publiceren voordat het mag ingaan. Pas nadat het beleid bekend is gemaakt, kan het in werking treden. Dit zorgt ervoor dat inwoners en organisaties weten welk beleid geldt en wanneer het start.

Bijlage

1. Preventie- & Handhavingsplan 2026 – 2029

Burgemeester en Wethouders van Urk,

Burgemeester,
B. Jaspers Faijer

Gemeentesecretaris/directeur,
S. Roest

Raadsbesluit

Zaaknummer

018480628

De raad van de gemeente Urk,

op voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Urk d.d. 13 maart 2026;

gezien het advies van de commissie Organisatie & Leven d.d. 21 april 2026

besluit:

het preventie- en handhavingsplan 2026 – 2029 Alcohol vast te stellen.

Urk, 13 mei 2026,

De raad van de gemeente Urk,

de griffier,

de voorzitter,